

No. of Pages : 4

Code : ESM-1
Subject : GUJARATI
Question Paper

Time : 2 Hours

Max. Marks : 100

પ્રશ્ન ૦૧. નીચે આપેલ ત્રણ વિકલ્પોમાંથી કોઈ એક મુદ્દા પર (ઓછામાં ઓછા ૨૫૦ અને વધુમાં વધુ ૩૦૦ શબ્દોમાં) નિબંધ લખો.

20

૧ (ક) પર્યાવરણની જાળવણી માટે ટેકનોલોજી પ્રાપ્ત ઉકેલો

૧ (ખ) ભારતીય ભાષાઓની જાળવણી અને સંવર્ધન માટે ટેકનોલોજી થકી ઉપાયો

૧ (ગ) હોસ્પિટલોમાં રોબોટ દ્વારા ઓપરેશન – લાભાલાભ

પ્રશ્ન ૦૨. નીચે આપેલ ત્રણ વિકલ્પોમાંથી કોઈ પણ બે કાવ્યપંક્તિઓના (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં) વિચારવિસ્તાર કરો. (૨.૫×૨=૦૫ ગુણ)

5

૨ (ક) “કોણ રે ડુબાડે વળી કોણ રે ઉગારે,

કોણ લઈ જાય સામે પાર?

એનો કરવૈયો કો આપણી બહાર નહીં,

આપણે જ આપણે છઈએ.”

– પ્રહલાદ પારેખ

૨ (ખ) “અમે રે સૂકું રૂનું પૂમડું,

તમે અત્તર રંગીલા રસદાર;

તરબોળી ઘો ને તારેતારને,

વીંધો અમને વ્હાલા, આરંપાર:

આવો, રે આવો હો જીવણ, આમના.”

– મકરન્દ દવે

૨ (ગ) “સીમ સીમ રમતી તું, ના'વતી જરી કને;

સાબરનાં નીતરેલ નીર તું ભલે હો, આજ

મારે તો ઝાંઝવાનાં પાણી!”

– રાજેન્દ્ર શાહ

P.T.O.

પ્રશ્ન ૦૩. નીચે આપેલ ગદ્યખંડનો (૧૫૬ શબ્દો), મૂળ વિચાર જળવાઈ રહે એ રીતે લગભગ ૧/૩ ભાગમાં સંક્ષેપ કરો.

10

‘રામલીલા’

રામલીલા એ ભવાઈની જેમ લોકનાટ્ય - નૃત્યકલાનો એક વિશિષ્ટ પ્રકાર છે. રામલીલાનું લક્ષ્ય સામાન્યતઃ લોકશિક્ષણ સાથે મનોરંજન દ્વારા રામાયણના પાત્રો પ્રજા સમક્ષ રજૂ કરવાનું અને એમ કરી પ્રજાને ધર્માભિમુખ કરવાનું છે. ભવાઈમાં સામાન્ય લોકસમાજને સમજાય એવા વિષયો રજૂ કરવામાં આવે છે, જ્યારે રામલીલા માત્ર રામાયણનાં કથાનક પર જ આધારિત પ્રસંગો દર્શાવે છે. રામલીલાનું માધ્યમ વર્ષો જૂનું છે. પરંતુ આધુનિક રંગભૂમિના વિકાસ સાથે ક્રમશઃ એનું મહત્વ ઘટ્યું છે. અને હવે એ પ્રાયઃ ગ્રામવિસ્તારો પૂરતું મર્યાદિત બન્યું છે. કોઈક શહેરમાં નવરાત્રિ કે શરદપૂનમનાં ઉત્સવ દરમિયાન હજુ રામલીલાનું આયોજન થાય છે. ભવાઈની સરખામણીમાં રામલીલા સંવાદ અને સંગીતનું મહત્વ વધારે છે. એ જ રીતે નૃત્ય કરતાં વધુ મહત્વ અભિનય, વેશભૂષા અને મંચઆયોજનનું રહે છે. પ્રાયઃ સમગ્ર રામાયણની કથા એમાં રજૂ થતી હોવાથી રામલીલાનો કાર્યક્રમ સતત એક કરતાં વધુ દિવસો સુધી યોજવામાં આવે છે. ભારતનાં એક શ્રેષ્ઠ સંગીત-શાસ્ત્રી તરીકે વિખ્યાત થયેલા પંડિત ઓમકારનાથ ઠાકુરે એમની યશસ્વી કારકિર્દીનો આરંભ ‘રામલીલા’નાં કાર્યક્રમના એક સામાન્ય અભિનેતા અને ગાયક તરીકે કર્યો હતો એ હકીકત નોંધપાત્ર છે.

પૃ. ૧૩૩, ‘ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિ’, હસુતાબેન સેદાણી

પ્રશ્ન ૦૪. (આશરે ૧૫૦ શબ્દો)

10

નોબેલ ઇનામ વિજેતા વેંકટ રામન ગુજરાતની ‘અ બ ક’ યુનિવર્સિટીની મુલાકાતે આવવાના છે. એમના માનમાં એક સત્કાર સમારંભનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. યુનિવર્સિટીના કુલપતિશ્રી આ સમારંભમાં વેંકટ રામનનો પરિચય આપી, તેમની સિધ્ધિઓ વિશે સૌને અવગત કરવા ઇચ્છે છે. આ માટેનું ઔપચારિક ભાષણ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન ૦૫. (આશરે ૧૦૦ શબ્દો)

5

સૂર્ય પ્રકાશની ઊર્જાથી સંચાલિત દ્વીચક્રી વાહનનું તમે પ્રાયોગિક ધોરણે નિર્માણ કર્યું છે. આ બાબતે તમે પ્રચાર માધ્યમોને જાણ કરતું નિવેદન કરવા માંગો છો. નિવેદનનું લખાણ તૈયાર કરો.

- પ્રશ્ન ૦૬. (આશરે ૧૦૦ શબ્દો) 5
તમારી પિતરાઈ બહેને બારમા ધોરણની પરીક્ષા ખૂબ સારાં પરિણામ સાથે પાસ કરી છે. આગળ અભ્યાસ માટેનાં ભિન્ન ક્ષેત્રો અને વિકલ્પોમાંથી ચયન કરવા બાબતે અવઢવમાં છે. તેમની એવી માન્યતા છે કે મહિલાઓ એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રમાં જવાનું પસંદ કરતી નથી. આ બાબતે તમારી બહેન ફરીથી વિચારે એવું તમે ઇચ્છો છો. આ માન્યતા અંગેનાં તમારાં મંતવ્યોને પ્રગટ કરતો પત્ર તમારી બહેનને લખો.
- પ્રશ્ન ૦૭. (આશરે ૧૫૦ શબ્દો) 5
દૈનિક જીવનની ક્રિયાઓમાં થઈ રહેલું યાંત્રિકીકરણ મનુષ્યનું કેલું ભવિષ્ય રચી આપશે? આ વિશે તમારા વિચારો પ્રગટ કરતું ચર્ચાપત્ર 'ક ખ ગ' વર્તમાનપત્રના તંત્રીને સંબોધીને લખો.
- પ્રશ્ન ૦૮. (આશરે ૧૫૦ શબ્દો) 10
મહાત્મા બુધ્ધ અને બૌધ્ધ પરંપરાના ઇતિહાસની ઝાંખી કરાવતાં સંગ્રહાલયની તમે લીધેલી મુલાકાતનો અહેવાલ લખો.
- પ્રશ્ન ૦૯. (આશરે ૧૫૦ શબ્દો) 10
પરંપરાગત કલાઓથી વિમુખ થઈ રહેલો સમાજ કેવાં પરિણામોનો સામનો કરશે એ અંગે બે કલારસિક મિત્રો વચ્ચે થયેલી ચર્ચાને આધારે સંવાદલેખન કરો.
- પ્રશ્ન ૧૦. આપેલ અંગ્રેજી ગદ્યખંડનો ગુજરાતીમાં ભાવાત્મક અનુવાદ કરો. 10

It has to be said that the town itself is ugly. Its appearance is calm and it takes some time to appreciate what makes it different from so many other trading ports all over the world. How can one convey, for example, the idea of a town without pigeons, without trees or gardens, where you hear no beating of wings or rustling of leaves, in short, a neutral place ? The change of season can only be detected in the sky. Spring declares itself solely in the quality of the air or the little baskets of flowers that street-sellers bring in from the suburbs; this is a spring that is sold in the market-place. In summer the sun burns the dried-out houses and covers their walls with grey powder; at such times one can no longer live except behind closed shutters. In autumn, on the contrary, there are inundations of mud. Fine weather arrives only with winter.

The Plague
by
Albert Camus
Source : Google Books

- પ્રશ્ન ૧૧. સૂચના પ્રમાણે ગુજરાતી વ્યાકરણને લગતા પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. (૧×૧૦=૧૦ ગુણ) 1
- ૧૧.૧. રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ આપી તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરો.
૧૧.૧ (ક) વમળમાં ખેંચાવું
- ૧૧.૨. કહેવતનો અર્થ સમજાવો. 1
૧૧.૨ (ક) સવામણ તેલે અંધારું
- ૧૧.૩. સમાસનો વિગ્રહ કરી તેની ઓળખ આપો. 1
૧૧.૩ (ક) પ્રાણપોક
- ૧૧.૪. પંક્તિનો છંદ ઓળખાવો. 1
૧૧.૪ (ક) પથ્થરના થઈ રહો પોઠિયા ફૂલો ચઢશે,
હાડમાંસના રાંક પોઠિયા ભાર ઢસડશે.
- ચંદ્રકાન્ત શેઠ
- ૧૧.૫. અલંકાર ઓળખાવો. 1
૧૧.૫ (ક) પ્રથમ ક્ષણે સૂર્ય તો સંન્યાસ લીધેલા કોઈ સમર્થ પુરુષ જેવો પ્રભાવશાળી પણ
પ્રભાવિહીન એવો દેખાતો હતો.
- ૧૧.૬. શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ આપો. 1
૧૧.૬ (ક) જીવનને રાખે એવું
- ૧૧.૭. શબ્દની જોડણી સુધારો. 1
૧૧.૭ (ક) અવિકિત
- ૧૧.૮. વાક્યમાં જોડણી અને વાક્યરચનાની ભૂલો સુધારો. 1
૧૧.૮ (ક) હવે પછી કોણને સ્વેચ્છાએ જોડણી કરવાનો અધીકાર નથી.
- ૧૧.૯. શબ્દોની સંધિ જોડો અને છોડો. 1
૧૧.૯ (ક) સંધિ છોડો | મહોદધિ
૧૧.૯ (ખ) સંધિ જોડો | નિ + ઊન
- ૧૧.૧૦. વાક્યરચના અંગે આપેલ સૂચના મુજબ ઉત્તર આપો. 1
૧૧.૧૦ (ક) અર્થ ન બદલાય એ રીતે સાદાં વાક્યમાંથી પ્રેરક વાક્ય બનાવો.
હું કામ કરું છું.